

Rejseeventyr i Georgien: Fra Sovjettidens arv til nutidens udfordringer

Vi er på to ugers rejse i den tidligere Sovjetrepublik, Georgien. Efter en overophedet togrejse er vi på byvandring i Stalins fødeby Gori

TEKST OG FOTO: HENRIK KØHLER
redaktion@midtjyllandsavis.dk

En flok unge piger viser os vej til restauranten, Erisoni, der ligger ned til floden Mtkvari. Der er ingen skilte, men alle lader til at have styr på, hvor det ligger. En sortklædt ældre kvinde giver os retningen de sidste par hundrede meter.

Det er et stort sted, der vel har plads til 2-300 gæster ude og inde. Her er en del nyere biler og folk, der er klædt i festtøj. En tjener placerer os ved et bord tæt på et selskab bestående af ti kvinder og ti mænd. Mændene står op en stor del af tiden ved deres bordende og holder små skåltaler, hvor de hylder kvinderne, selskabet, fædrelandet osv. (vi forstår det ikke, men det er sådan det foregår) De snakker, synger og skåler med store fyldte snapseglasser, der indeholder vodka eller den lokale cha cha (svarer til grappa).

De er pænt berusede. Kvinderne sidder for det meste ned og ser kontrollerede og lidt mellemfornøjede ud. Det er vældig underholdende at være vidner til, men vi vælger dog at anmode om et bord en seks-syv meter længere væk, da der bliver plads, så vi kan høre hvad hinanden siger.

Til et nabobord med to mænd ankommer en hel flaske afkølet vodka, som de prompte går i gang med. De får også noget mad, og efter en times tid er vodkaflasken tom, og de kører formentlig derfra i bil. Vi kan se på menukortet, at man kan vælge imellem 10 forskellige slags vodka i hele flasker, hvor den billigste koster 100 kroner for en hel liter.

Ved et bord noget længere væk er 8-9 damer i tresserne ved at fejre en af dem. Et par stykker står op og tager nogle dansetrin ved siden af bordet ind imellem. Der synges, og der er små skåltaler. Alle smiler og griner. På et tidspunkt kommer den kvindelige tjener med en stor rund kage med gnistrende stjerne-kastere i. Jubelen kender ingen grænser. Jeg skynder mig over for at forevige det glade øjeblik, mens damerne klapper og jubler.

Og maden på Erisoni? Mere delikat og endnu billigere end noget andet sted vi har været. Vi er gået lidt amok i bestillinger, men slipper med 220 kroner

i alt for tre personer incl. drikkevarer. På vejen hjem i buldermørke krydser vi det store jernbaneterræn, efter at vi har afventet, at et gennemgående tog er passeret. Det er en forholdsvis skummel oplevelse.

Forhistorisk huleby

Vi har aftalt med vores chauffør, at han kører os ud til den forhistoriske huleby, Uplistsikhe, der ligger 14 kilometer øst for Gori. Besøget starter med en film om stedet, der er omgivet af en vis mysticisme. Sikkert er det, at områdets omkring 700 klippehuler har været beboet helt tilbage til tidlig jernalder og har haft omkring 20.000 indbyggere. En lang tunnel fører ned til floden Mtkvari, hvorfra byen har haft sin vandforsyning. En stor låge har forhindret fjender at trænge ind ad den vej. Gad vidst hvordan man har kunnet holde varmen gennem en lang kold vinter i de huler. Det er bagende varmt, men heldigvis blæser en frisk vind. Her her mange turister – især saudier og russere - men trods det, et rigtigt interessant besøg.

Herfra går turen til Stalin-museet, der ligger midt i Gori i en stor, næsten paladsagtig bygning. Man går ind i en gigantisk hall med søjler og seks-syv meter til loftet. En bred trappe i hvid marmor med rød løber fører op til en stor statue af Stalin på et repos. Herfra går man videre op på 1. sal, hvor den store udstilling breder sig over flere lokaler med stuklofter og glimmer. Her er tidstypiske møblement, hvor diktatoren sikkert har nydt en pibe tobak. Montrer med miniatureudgaver af hans fødehjem, der må have taget måneder at fremstille. Der er først og fremmest malerier af hovedpersonen i alle afskygninger - hvor han bærer et barn på armen, hvor han får en kammeratlig snak med nogle studerende på universitetet eller holder en brandtale til nogle arbejdere. Vidste man ikke bedre, kunne man let få den tanke, at han var verdens mest empatiske og betænksomme menneske. Ifølge den danske historiker Bent Jensen var manden og hans trosfæller i perioden 1928-53 direkte ansvarlige for 11,5 – 14,1 millioner menneskers død. Et nutidigt museum med Hitler eller Pol Pot er svært at forestille sig, men ikke

desto mindre finder vi os selv i disse noble gemakker, hvor man hylder en tyrant, der slår alle de andre.

Jeg forsøger at lytte med et øjeblik på en af de guidede rundvisninger på engelsk. Det lyder mest af alt som en lidt »neutral« beskrivelse af diktatorens liv og levned. Stalins fans skal findes blandt den ældre del af befolkningen, der har oplevet tiden under Sovjet, hvor der var fuld beskæftigelse og en mere ligelig fordeling af goderne. De er stolte over, at lille Georgien har produceret en verdensleder af det format og er måske mere tilbøjelige til at fortrænge mandens b-side. Vi andre går rundt på museet med en noget syrlig smag i munden. Ærligt talt: Det er en ret bizar oplevelse.

Stalins fødehjem

Foran museet i en pavillon kan man betragte Stalins fødehjem, og i parken står hans grønne armerede togvogn parkeret. Den har soveværelse, badeværelse med kar og mødelokale.

Følgende formiddag går vi de 200 meter hen på banegården for at tage toget til Tbilisi. En stor sektion af banegården er skærmet af med gardiner. Gennem små sprækker kan man se et yderst mondænt venteværelse i røde og grønne nuancer med en Stalin-statue på toppen af en lille trappe.

Toget har aircondition, og turen varer blot knapt halvanden time til 27 kroner. Passagererne tilhører den pæne middelklasse, - ikke fattige og rygsækturister som for et par dage siden.

Vort nye hotel, David, er indrettet retro-Sovjet-agtigt med 70er møblement, radioer, pladespiller og plakater i foyeren og på fællesområdet. En yngre fyr byder på cha cha (snaps) og bærer vores enlige kuffert op på værelset. Her står han og venter på drikkepenge, men han må vente til senere. Vi har kun en stor seddel. Vi er uvante med så fine forhold.

Vi cruiser lidt rundt i den gamle bydel og passerer blandt andet et »Informationcenter on NATO and EU«.

I byen er der mange udenlandske turister samt bureauer, der tilbyder en-dags udflugter.

Overalt ser vi graffiti med »Ruzzia go home« og »Fuck Russia«. Mange tusinde yngre russere bosatte sig i

Man møder en hel del antirussisk graffiti i hovedstaden Tbilisi, og sikkert er det, at mange georgiere ikke har den store tillid til den store nabo mod nord.

Tbilisi efter Putins første mobiliseringsrunde og tvang huslejepriserne op for de lokale.

På vores stamrestaurant (hvor vi var for otte år siden) spiser vi aftensmad. Såvel betjeningen som maden er stadig upåklagelig.

Det er perfekt med et par glas rødvin på sengekanten, men de mange tv-kanaler udelukkende på georgisk, kan man godt blive lidt svimmel af. Morgenbuffeten er overvældende. Også her kan man frit forsyne sig med husets skarpe cha cha.

En sølvfarvet moder

På turistkontoret sidder en yngre engelsktalende mand. Jeg hører ham om jeg må spørge om politik. »Spørg løs« svarer han og læner sig tilbage i kontorstolen, mens vores søn sidder på en stol og suger til sig. Han mener, at de nylige protester mod »russerloven« først og fremmest var symbolske, fordi utilfredsheden med regeringen generelt er stor.

Ved sidste valg blev der fiflet med resultatet, men det, mener manden, vil være vanskeligere nu, hvor EU har en fod i døren. Der er valg til oktober, hvor den lidt russervenlige regering helt sikkert vil blive afsat. Spørgsmålet er, hvordan Putin vil reagere på det. Rublerne fra de mange russiske turister, mener han, at de sagtens kan være foruden. Det er jo gået udmærket tidligere.

Vi tager hejsen fra midtbyen op til den sølvfarvede statue Moder Georgien, der er et vigtigt symbol på landet. I sin

venstre hånd holder hun en skål vin til dem, der kommer som venner og i sin højre et sværd til dem, der kommer som fjender. Udsigten herfra er meget fin, men turiststrømmen er tæt. Generelt kan man sige at det er en lidt stressende oplevelse at besøge hovedstaden, sammenlignet med provinsbyerne Kutaisi og Gori. Det går sikkert bedre, hvis man kommer lidt uden for højsæsonen, - også hvad angår temperaturen, der på denne dag er 33 grader. De foregående dage har det været 39 grader.

På dag tre i Tbilisi tager vi en taxa ud til busstationen. En god halv time senere går det over stok og sten vestpå ud af byen med 120 km/t i timen i en af de små marshrutka – minibusser. Der bremses og speedes op som om, det var en formel 1 bil. Godt halvvejs holder vi

ind på et simpelt sted med fire-fem små træskure, der er helt sorte af røg fra grill eller ovne. Senere, med 10 kilometer igen af den tre en halv timers lange rejse, drejer bilen ned af en afkørsel mod Kutaisi og motoren sætter samtidig ud med en lidt sørgelig lyd. På chaufførens udtryk kan vi tolke, at den ikke kommer mere ud at køre i dag. Folk sætter sig på en skrænt og tænder smøger. Første bus, der vinkes ind, er fuld. I nr. to kan vi akkurat være som stående passagerer. Her falder jeg i snak med en lille engelsktalende fyr fra russisk besatte Krim. Han er ikke så meget for at indrømme det.

Senere i dag kommer vores 27-årige datter, og allerede i morgen skal vi på femtimers langfart til Mestia i Kaukasus, kun få kilometer fra den russiske grænse. Mere derom i tredje og sidste artikel.

I den forhistoriske huleby Uplistsikhe 14 km. øst for Stalins fødeby Gori, har der oprindeligt boet 20.000 mennesker. Det er afgjort et »must see« hvis man er på de kanter.

Der er gang i flere små fester på restaurant Erisoni, der er Goris mest populære. Her ankommer tjeneren med kage til et lille selskab af kvinder, der måske fejrer rund fødselsdag.

Et udvalg af souvenirs fra Stalinmuseet. Da man fjernede en 10 meter høj statue af diktatoren i 2010, måtte det ske midt om natten af frygt for protester fra Goris ældre borgere.